

Dr. MUTLU KAĐITCIOĐLU

**PARA PİYASASI KURUMLARINA YÖNELİK
EKONOMİK KOLLUK FAALİYETİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
A. Para Piyasası Kurumları	5
1. Genel Olarak Para Piyasası	5
2. Para Piyasası Kurumları	8
a. Bankalar.....	8
b. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri	14
i. Finansal Kiralama Şirketleri	16
ii. Faktoring Şirketleri	17
iii. Finansman Şirketleri.....	19
c. Sigorta ve Reasürans Şirketleri.....	20
B. Ekonomik Kolluk	22
1. Ekonomi ve İdare Hukuku.....	23
2. Ekonomik Kamu Düzeni.....	39
3. Ekonomik Kolluğun Anayasal Temelleri	46
4. Ekonomik Kolluk Kavramının Tanımı.....	52
5. Ekonomik Kolluğun Hukuki Niteliği	62

Birinci Bölüm
Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik
Kolluğun Kurumsal Yapılanması

A. Merkezden Yönetim	71
1. Bakanlar Kurulu ve Bakanlıklar	71
2. Başbakanlık	74
a. Başbakan ve Başbakan Yardımcısı.....	74
b. Bağlı Kuruluş: Hazine Müsteşarlığı	82
c. Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu	84
B. Yerinden Yönetim	88
1. BDDK ve TMSF	95
a. BDDK ve TMSF'nin Özerklik Açısından Görünümü.....	96
i. İdari Özerklik.....	96
(1) Organların Oluşumunda Özerklik.....	96
(a) İdari Yapı.....	96
(i) BDDK.....	96
(ii) TMSF	102
(b) Karar Organlarının Üyelerinin Nitelikleri ve Atanma Usulleri.....	105
(c) Karar Organlarının Üyelerinin Görevlerinin Sona Ermesi.....	111
(d) Karar Organlarının Üyelerinin Özlük Hakları, Sorumlulukları ve Bağlı Oldukları Yasaklar	113
(e) Personel Rejimi	120
(i) BDDK Personeli.....	120
(ii) TMSF Personeli	127
(2) Faaliyetlerde Özerklik.....	131
ii. Mali Özerklik	141
(1) Bütçe Hazırlamada Özerklik	142
(2) Gelirlerde ve Giderlerde Özerklik	144
b. İdarenin Bütünlüğü İlkesi Karşısında BDDK ve TMSF'nin Özerkliği	153

i.	İdarenin Bütünlüğü İlkesi ile BDDK ve TMSF'nin Özerkliği Arasındaki Denge İlişkisi.....	153
ii.	BDDK ve TMSF'nin Türk İdari Teşkilatındaki Yeri.....	160
2.	TCMB.....	165
a.	TCMB'nin Özerklik Açısından Görünümü.....	167
i.	İdari Özerklik.....	167
(1)	Organların Oluşumunda Özerklik.....	167
(a)	Anonim Şirket Statüsü ve Ortaklık Yapısı.....	168
(b)	İdari Yapı.....	171
(c)	Organların Üyelerinin Nitelikleri, Atanmaları ve Görev Esasları	174
(d)	Personel Rejimi	178
(2)	Faaliyetlerde Özerklik.....	181
ii.	Mali Özerklik	190
(1)	Bütçe Hazırlamada Özerklik	190
(2)	Gelirlerde ve Giderlerde Özerklik	191
b.	İdarenin Bütünlüğü İlkesi Karşısında TCMB'nin Özerkliği.....	193
i.	İdarenin Bütünlüğü İlkesi ile TCMB'nin Özerkliği Arasındaki Denge İlişkisi	194
ii.	TCMB'nin Türk İdari Teşkilatındaki Yeri	196

İkinci Bölüm

Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğun İşleyişi

A.	Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kollukta Düzenleme Yetkisi	205
1.	Düzenleme Yetkisinin Hukuki Niteliği	206
a.	Ekonomik Kolluk Faaliyeti Yürüten Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların Asli Düzenleme Yetkisi Var mıdır?	206

b. İdarenin Ekonomik Alandaki Düzenleme Yetkisine Yargısal Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların Değerlendirilmesi.....	211
2. Düzenleme Yetkisinin Kullanım Araçları	220
3. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kollukta Düzenlemenin Konusu	229
a. Para Piyasası Kurumlarının Kendi Yapılanmalarına Yönelik Düzenlemeler	229
b. Para Piyasası Kurumlarının Üçüncü Kişilerle Olan İlişkilerine Yönelik Düzenlemeler.....	233
B. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kollukta Denetleme Yetkisi.....	237
1. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Denetlemede Yöntemler...	238
a. A Priori Denetim	238
i. İzin	238
(1) Ekonomik Kollukta İzin Usulü ve Benzer Kurumlarla İlişkisi	239
(2) Ekonomik Kollukta İzin Usulünün Özellikleri.....	243
(3) Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	245
(a) Bankalara İlişkin Kuruluş ve Faaliyet İzinleri...	246
(b) Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerine İlişkin Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	254
(c) Sigorta ve Reasürans Şirketlerine İlişkin Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	256
(4) Diğer İzin Uygulamaları.....	261
(a) Bankalara İlişkin Diğer İzin Uygulamaları.....	261
(b) Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerine İlişkin Diğer İzin Uygulamaları.....	269
(c) Sigorta ve Reasürans Şirketlerine İlişkin Diğer İzin Uygulamaları.....	270
ii. Bildirim.....	273
b. A Posteriori Denetim.....	276
i. Yerinde Denetim ve Gözetim	276

(3) Bankaya Özgü Yaptırımlar: Bankanın Faaliyet İzninin Kaldırılması veya TMSF'ye Devri	348
(a) Bankanın Faaliyet İzninin Kaldırılmasının veya TMSF'ye Devrinin Sebepleri ve TMSF'nin Yetkileri.....	349
(i) Bankanın Faaliyet İzninin Kaldırılması ve TMSF'nin Yetkileri	352
(ii) Bankanın TMSF'ye Devri ve TMSF'nin Yetkileri.....	354
(b) Bankanın Faaliyet İzninin Kaldırılmasına veya TMSF'ye Devrine Bağlı Çeşitli Sonuçlar.....	356
(i) Faaliyet İzni Kaldırılan veya TMSF'ye Devredilen Bankalara İlişkin Ortak Yetkiler	360
(ii) TMSF'nin Alacaklarına İlişkin Davalarda, Takiplerde ve Tahsillerde İstisnai Yetkiler...	361
(4) Diğer İdari Yaptırımlar.....	371

Üçüncü Bölüm

Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin Yargısal Denetim

A. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin Hukuki Uyuşmazlıklarda Görevli Yargı Yeri ve Dava Türleri	377
1. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin Hukuki Uyuşmazlıklarda Görevli Yargı Yeri.....	378
a. Genel Görevli Yargı Yeri: İdari Yargı	378
b. Görevli Yargı Yerinin Tespitine İlişkin Sorunlar	381
i. Özel Hukuk İlişkilerine Müdahale Kapsamında İdari Yargı ve Adli Yargı Ayırımı Sorunu	382
ii. Kabahatler Kanununun Getirdiği İdari Yargı ve Adli Yargı Ayırımı Sorunu	390

---

2. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin İdari Yargı Denetimine Konu Olan Hukuki Uyuşmazlıklarda Dava Türleri	400
a. İptal Davası	400
b. Tam Yargı Davası.....	412
B. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin Yargısal Denetimde Özellikli Durumlar	419
1. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik İdari Yaptırımlara Karşı Kabahatler Kanunu Bağlamında Öngörülen Kanun Yolları	420
2. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik İdari Yaptırımların Yargısal Denetiminde İdari Yaptırımların Hukuki Rejimine Egemen Olan İlkelerin Uygulanması	423
a. Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesinin Uygulanması.....	423
b. Ölçülülük İlkesinin Uygulanması	437
c. Cezaların Şahsiliği İlkesinin Uygulanması.....	446
d. Ne (Non) Bis In Idem İlkesinin Uygulanması.....	450
e. Gerekçe İlkesinin Uygulanması	455
f. Savunma Hakkı İlkesinin Uygulanması.....	459
3. Para Piyasası Kurumlarına Yönelik Ekonomik Kolluğa İlişkin İdari Yargı Denetiminin Niteliği ve Yerindelik Denetimi Tartışması.....	463
4. Örnek Olay Değerlendirmesi: Türk İdare Yargıcından İHAM Yargıcına Uzanan Yargısal Denetim	474
SONUÇ	489
KAYNAKÇA	497